

22 Ιανουαρίου, 2022

Από:

1. Σύνδεσμο Στήριξης Ατόμων με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με/χωρίς Υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ) Κύπρου,
2. Παγκύπρια Οργάνωση Γονέων και Φίλων Παιδιών με Εγκεφαλικές Παραλύσεις «Αγκαλιά Ελπίδας»,
3. Παγκύπριο Σύνδεσμο Συνδρόμου Ντάουν,
4. Παγκύπριο Σύνδεσμο για Άτομα με Αυτισμό Κύπρου και
5. Σύνδεσμο συγγενών και φίλων ατόμων με αυτισμό «ΜΑΖΙ»

Προς: Δημοκρατικό Κόμμα και όλα τα κόμματα**Θέμα: Υπόμνημα γενικής ενημέρωσης σε θέματα Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)**

Αξιότιμοι,

Ως γνωστό, έχει ήδη πραγματοποιηθεί συνάντηση αντιπροσωπείας των συνδέσμων μας μαζί σας. Η οποιαδήποτε αναπηρία δεν έχει κόμμα, αλλά αφορά όλα τα κόμματα. Για αυτό η ενημέρωση μας προς εσάς και η συναναστροφή μας είναι ανοικτή και οριζόντια. Παρόμοιες συναντήσεις, έχουν γίνει και με όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα του τόπου μας. Οι συναντήσεις μας, αφορούσαν αποκλειστικά θέματα ΑμεΑ και ειδικά παιδιών που κυρίως οι σύνδεσμοι μας εκπροσωπούν. Πιο κάτω επισυνάπτεται ένα υπόμνημα στο οποίο καταγράφεται λεπτομερώς, το γενικό περίγραμμα προβλημάτων σε θέματα Εκπαίδευσης και φροντίδας ΑμεΑ. Τα προβλήματα, δίνονται (όσο το δυνατόν), με αναφορά στους σχετικούς νόμους, διοικητικές αρχές, υπηρεσίες και θεσμούς που έχουν σχέση στην όλη διαχείριση. Βαθύτερος σκοπός του υπομνήματος, είναι να γίνει σωρευτικά αντιληπτή η υφιστάμενη κατάσταση των προβλημάτων των ΑμεΑ και να είναι ακόμα πιο αντιληπτή η κατεύθυνση και η βάση στην οποία δύναται να εργαστεί και να τοποθετηθεί το κάθε πολιτικό κόμμα, αν θέλει

να επιλυθούν. Οι σύνδεσμοι μας ελπίζουν σε επίτευξη λύσεων, οι οποίες να είναι πάντα οι βέλτιστες, βασιζόμενες στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις συμβάσεις για τα άτομα ΑμεΑ που η Κυπριακή Δημοκρατία επικύρωσε.

Η σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες έχει κυρωθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία (Κ.Δ.) με τον Νόμο 8 (III) του 2011 και τέθηκε σε ισχύ από 04 Μαρτίου 2011. Έχει αυξημένη ισχύ έναντι της τοπικής νομοθεσίας και δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές εφαρμογής της. Υπεύθυνο τμήμα για την εφαρμογή της σύμβασης του ΟΗΕ είναι το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες. Σε γενικές γραμμές η σύμβαση (N.8(III)/2011) στην πράξη δεν δημιουργεί «καινούρια» δικαιώματα αλλά κατοχυρώνει ότι τα ΑμεΑ απολαμβάνουν ισότιμα όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα και επεξηγεί τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη πρέπει να ενεργήσουν για το σκοπό αυτό. Επίσης απαγορεύει τις διακρίσεις σε βάρος των ΑμεΑ από το κράτος, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες. Διάκριση δεν είναι μόνο η δυσμενής ή λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση ενός ατόμου λόγω αναπηρίας αλλά και η άρνηση παροχής «εύλογων προσαρμογών».

Οι τοπικές νομοθεσίες μας και οι σχετικοί κανονισμοί τους, οι οποίες πλαισιώνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ατόμων ΑμεΑ, στον κάθε ξεχωριστό πυλώνα φροντίδας και εκπαίδευσης, ακόμα δεν έχουν ευθυγραμμιστεί πλήρως με την πιο πάνω σύμβαση του ΟΗΕ και αυτό το γεγονός αποτελεί σοβαρότατο θέμα και πρόκληση.

Οι διοικούσες αρχές, ένεκα παραλείψεων, ελλείψεων τους και γενικά μη ορθής εφαρμογής της νομοθεσίας για τα ΑμεΑ, γίνονται δέκτες σωρείας παραπόνων εκ μέρους τους, που πολλές φορές αντί να επιλυθούν διαιωνίζονται εκ μέρους τους ή ακόμα καταλήγουν σε δικαστήρια που και πάλι διαιωνίζονται. Για αυτό καταλήγουν να καταγγέλλονται με αγανάκτηση δημόσια, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης. Επιπλέον, αρκετά άτομα ΑμεΑ καταγγέλλουν παρατυπίες και παραλείψεις στους πιο κάτω θεματοφύλακες, για την εφαρμογή των σχετικών νόμων που αφορούν ζητήματα ΑμεΑ.

Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού: Είναι ένας ανεξάρτητος θεσμός ο οποίος ασχολείται αποκλειστικά με την διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού και του οποίου οι αρμοδιότητες και υποχρεώσεις ορίζονται με νομοθεσία. Ο Επίτροπος διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο με βάση τον Περί Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του

Παιδιού Νόμο, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 22 Ιουνίου 2007 (Νόμος 74(Ι)/2007) και τροποποιήθηκε αργότερα το 2014 (Νόμος 44(1)/2014)

Επίτροπος Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Είναι ένας ανεξάρτητος θεσμός ο οποίος ασχολείται αποκλειστικά, με το έργο της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της τήρησης της νομιμότητας και της καταπολέμησης της κακοδιοίκησης. Ο θεσμός λειτουργεί με βάση τον περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμο [Ν.3(Ι)/1991] και τον Νόμο 1[Ι]/2000.

Οι συγκεκριμένες επίτροποι, δεν κατέχουν υπέρ τους οποιαδήποτε εκτελεστική εξουσία. Τα γραφεία τους, έχουν εκδώσει πλειάδα από Θέσεις/Εκθέσεις/Πορίσματα σε σχέση με παραβιάσεις που έχουν παρατηρηθεί ενάντια στα δικαιώματα παιδιών και ενηλίκων ΑμεΑ. Εντούτοις, εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κ.Δ.), πλείστες από αυτές τις παραβιάσεις, έστω και αν εντός των εκθέσεων των επιτρόπων, είναι απόλυτα τεκμηριωμένες ότι γίνονται, ουσιαστικά δεν διορθώνονται και προκλητικά επαναλαμβάνονται.

Θέματα εκπαίδευσης ΑμεΑ: Υφιστάμενες Νομοθεσίες Περί Εκπαίδευσης ΑμεΑ:

Οι κύριοι νόμοι και κανονισμοί που διέπουν σήμερα την εκπαίδευση παιδιών ΑμεΑ είναι:

- Ν.113(Ι)1999: Ο ΠΕΡΙ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1999.

Κ.Δ.Π. 186/2001: ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 2001.

Νέο Προτεινόμενο Νομοσχέδιο:

Είναι πλέον γνωστό, ότι το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ) έχει αποστείλει προτεινόμενο νομοσχέδιο και κανονισμούς Ενιαίας Εκπαίδευσης προς τη Νομική Υπηρεσία για εξέταση, με σκοπό την κατάληξη τους ενώπιον του κοινοβουλευτικού σώματος, για ψήφιση με βάση τη διαδικασία που έχει ξεκινήσει από το 2017. Σχόλια επί του νέου νομοσχεδίου και κανονισμών, που προτείνονται ακολουθούν αργότερα.

Όσον αφορά τις πιο πάνω υφιστάμενες νομοθεσίες δίνονται αναλυτικότερα πιο κάτω τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά μας με την λάθος εφαρμογή των υφιστάμενων νομοθεσιών ή με τα κενά και τις παραλήψεις τους, την αναμενόμενη νομοθεσία Ενιαίας Εκπαίδευσης και το θέμα των Σχολικών Συνοδών.

Οι Σύνδεσμοι μας εδώ και χρόνια, παρακολουθούν την διαστρεβλωμένη και ανακόλουθη εφαρμογή των διατάξεων της υφιστάμενης νομοθεσίας της Ειδικής Εκπαίδευσης (Ν.113(i)1999), των κείμενων Κανονισμών (ΚΔΠ186/2001) και τροποποιήσεων τους ως επίσης και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για Άτομα με Αναπηρία (N8(iii)2011), εκ μέρους του ΥΠΠΑΝ. Ως αντίβαρο των αντιδράσεων, το ΥΠΠΑΝ, παρατηρείται να βομβαρδίζει με ανακοινώσεις στον τύπο και στην παρουσίαση του απαράδεκτου εν λόγω νομοσχεδίου και κανονισμών για την Ενιαία Εκπαίδευση. Εν τω μεταξύ η υφιστάμενη νομοθεσία, συνεχίζει σε θέματα ουσίας να παραγνωρίζεται. Μαζικές αντιδράσεις γονέων, μέσω της δικαστικής οδού πρακτικά δεν παρατηρούνται και ούτε εξυπηρετούν το καλώς νοούμενο συμφέρον του παιδιού, αφού μέχρι να εκδικαστεί κάποια υπόθεση, το παιδί αλλάζει τάξη ή βαθμίδα και η όποια απόφαση θα είναι πρακτικά ανεφάρμοστη.

I. Προβλήματα με την υφιστάμενη νομοθεσία Ειδικής Εκπαίδευσης:

Υποχρέωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων είναι όπως ακολουθούν και εφαρμόζουν την υφιστάμενη νομοθεσία. Αντίθετα, το ΥΠΠΑΝ συνεχίζει να την παραβιάζει και να την εφαρμόζει κατά το δοκούν. Αυτό συμπεραίνεται και τεκμηριώνεται από τις συνεχόμενες ενστάσεις και καταγγελίες των γονιών – μελών μας ή και ευρύτερα.

1. Πργ.3.1 N113(i)1999: *Παιδί με ειδικές ανάγκες για το οποίο προσδιορίστηκε ειδική αγωγή και εκπαίδευση φοιτά σε τάξη συνηθισμένου σχολείου εφοδιασμένου με τις κατάλληλες υποδομές, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις για τις οποίες, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, κρίνεται διαφορετικά.*

- Παρατηρείται συστηματικός και υπέρμετρος αποκλεισμός των παιδιών μας από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και ολοένα αυξανόμενη ένταξη τους στις Ειδικές Μονάδες και τα Ειδικά Σχολεία, χωρίς τεκμηρίωση.

2. Πργ.9 N113(i)1999: *Οι επαρχιακές επιτροπές υποχρεούνται να λαμβάνουν αποφάσεις βάσει αξιολόγησης του παιδιού από πρωτοβάθμια ομάδα που να περιλαμβάνει όπου χρειάζεται γιατρό και οποιοδήποτε άλλο ειδικό απαιτεί η τεκμηρίωση.*

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ
ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΓΚΑΛΙΑ ΕΛΠΙΔΑΣ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΛΥΣΕΙΣ

- Αυτό αφήνεται κατά κανόνα στην πρωτοβουλία του κηδεμόνα ή γονέα ή χάνεται.
3. Πρω. 10,11 Ν113(i)1999: Υπάρχει το δικαίωμα του γονέα ή κηδεμόνα να παρίσταται στην αξιολόγηση με δικό του ειδικό επιστήμονα της επιλογής του.
- Τα δικαιώματα του πριν την αξιολόγηση δεν του επεξηγούνται.
4. Πρω. 12, 13 ΚΔΠ186/2001:
- Απουσιάζει κατά κανόνα από τις αποφάσεις των Επαρχιακών Επιτροπών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΕΕΑΕ) η συμπλήρωση της αναγκαίας έκθεσης, ως παράρτημα του κανονισμού 13, στην οποία δεν συμπληρώνονται κατά κανόνα οι ακόλουθες πρόνοιες. Ο αριθμός των παιδιών της τάξης στην οποία φοιτούν παιδιά με ειδικές ανάγκες, οι εξαιρέσεις και απαλλαγές του παιδιού, καθώς και οι τροποποιήσεις ή προσαρμογές στο αναλυτικό πρόγραμμα και η παροχή μέσων ή διευκολύνσεων, το είδος της εκπαιδευτικής, ψυχολογικής, επιστημονικής ή άλλης στήριξης και της εν γένει βοήθειας που χρειάζεται σε μέσα ή άλλως, να παρασχεθεί στο παιδί, οι αναγκαίες οικοδομικές και περιβαλλοντικές αλλαγές ή συμπληρώσεις για την κατάργηση των αρχιτεκτονικών φραγμών στο σχολείο που προτείνεται, ο βαθμός απαλλαγής των εκπαιδευτικών λειτουργιών που έχουν την ευθύνη της τάξης στην οποία φοιτά το παιδί από διδακτικές περιόδους, κάθε άλλο που εμπλέκεται, με σκοπό την παροχή στο παιδί βοήθειας, στα πλαίσια της έννοιας της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.
  - Μετά την αξιολόγηση η απόφαση της Επαρχιακής Επιτροπής ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ αιτιολογημένη, αφού συνήθως αποτελείται από μερικές γραμμές που αναφέρουν μόνο λακωνικά την απόφαση.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ
ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΓΚΑΛΙΑ ΕΛΠΙΔΑΣ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΛΥΣΕΙΣ

5. Πργ. 16 ΚΔΠ186/2001:

- Οι επαρχιακές επιτροπές κατά κανόνα δεν επαναξιολογούν τις ανάγκες του παιδιού τουλάχιστον ανά διετία.

6. Πργ.18.4α N113(i)1999: *Παιδιά για τα οποία έχει προσδιοριστεί ειδική αγωγή και εκπαίδευση υποβάλλονται σε εξετάσεις και σε διαγωνίσματα του ίδιου επιπέδου και απαιτήσεων όπως και για τους υπόλοιπους μαθητές, που προνοούνται από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, προσαρμοσμένα στις επιστημονικά αξιολογημένες ειδικές τους ανάγκες.*

- Μαθητές που λαμβάνουν ειδική αγωγή και εκπαίδευση λόγω του μαθησιακού προφίλ τους, έχουν εκ των πραγμάτων, περισσότερες πιθανότητες να καταγράψουν κακές επιδόσεις ή/και να αποτύχουν εντελώς όταν αξιολογούνται με εξεταστικά δοκίμια στα οποία δεν έχουν γίνει οι εύλογες προσαρμογές που θα τους επιτρέψουν, αφενός να έχουν πρόσβαση στο εξεταστικό δοκίμιο, αφετέρου να μπορούν να δείξουν αυτό που έμαθαν. Οι Επαρχιακές Επιτροπές υποχρεούνται όπως με αποφάσεις τους διευκρινίζουν την έννοια της διαφοροποίησης της διδασκαλίας και των εξεταστικών δοκιμίων στην βάση των ατομικών αναγκών και του μαθησιακού προφίλ του κάθε παιδιού.

7. Πργ. 23 ΚΔΠ186/2001:

- Κατά κανόνα δεν γίνεται καταρτισμός, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς του παιδιού εξατομικευμένου προγράμματος αγωγής και εκπαίδευσης και σε προέκταση διαφοροποιημένη διδασκαλία προς στήριξη της ειδικής εκπαίδευσης του παιδιού. Κατά κανόνα οι αποφάσεις τους είναι τυποποιημένες.

8. Πργ. 78 ΚΔΠ186/2001 :

- Δεν τηρούνται γενικές απαιτήσεις στις αίθουσες διδασκαλίας με συνήθη καταπάτηση των αναγκαίων ελάχιστων εμβαδών. Επιπλέον από τις ειδικές αίθουσες διδασκαλίας απουσιάζει ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός.

II. Προβλήματα με την αναμενόμενη νομοθεσία Ενιαίας Εκπαίδευσης:

Αναφορικά με τον τρόπο παροχής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στην Κύπρο, σε σχετική Έκθεση της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού (ΕΠΔΠ), η οποία δημοσιοποιήθηκε το 2017, η Επιτροπή εισηγήθηκε όπως, το ΥΠΠΑΝ προχωρήσει στη σύσταση επιτροπής ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων, η οποία να προβεί σε αξιολόγηση του υφιστάμενου συστήματος παροχής εκπαίδευσης σε παιδιά με αναπηρία, διερευνώντας κατά πόσο το σύστημα αυτό συνάδει με τις πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (N8(iii)2011).

Το ΥΠΠΑΝ φαίνεται ότι υιοθέτησε την εισήγηση της Επιτροπής, με σκοπό την κατάληξη σε σύνταξη νέας νομοθεσίας Ενιαίας Εκπαίδευσης και σχετικών κανονισμών της. Απευθύνθηκε στον Ευρωπαϊκό Φορέα για την Ειδική και Ενιαία Εκπαίδευση ο οποίος βάσει σύμβασης που σύναψε με το ΥΠΠΑΝ, έστειλε τους εμπειρογνώμονες του, οι οποίοι κατέθεσαν τις επιστημονικές απόψεις τους και έλαβαν μέρος σε διαδικασία διαβούλευσης με σημαντικούς φορείς, παράγοντες και συνδέσμους οι οποίοι επηρεάζονται από την ενιαία εκπαίδευση, όλα κάτω από τον συντονισμό του ΥΠΠΑΝ. Οι πλείστοι των συμμετεχόντων που έλαβαν μέρος στην διαδικασία, μεταξύ αυτών πανεπιστήμια και πολλές οργανώσεις αποχώρησαν, καταγγέλλοντας την ως μη αποδεκτή και προβληματική γενικότερα. Παρόλα αυτά, το ΥΠΠΑΝ κατέληξε να στείλει στην Νομική Υπηρεσία νομοθεσία και κανονισμούς οι οποίοι αναμένονται ότι θα καταλήξουν στην βουλή προς ψήφιση. Σχετική πρόσφατη έκθεση της ΕΠΔΠ ημερομηνίας 05/07/2021, ευρισκόμενη στον σύνδεσμο <http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/E2F44CF6FD54AC05C225870900285285?OpenDocument> αναφέρει εμπειριστατωμένα τις απόψεις της, σχετικά με το περιεχόμενο του αποτελέσματος αυτών των κανονισμών, της νομοθεσίας και της διαδικασίας που ακολουθήθηκε γενικότερα.

Μεταξύ των πολλών παραγράφων παρατηρήσεων της, οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν το νομοθετικό έργο γενικότερα, χάριν συντομίας εντοπίζονται τα ακόλουθα¹:

¹ Συγκεκριμένες Διατάξεις από την Έκθεση της Επιτροπής.

Δ12 [...] δεν επιτυγχάνεται ενιαία εκπαίδευση με την αλλαγή του συστήματος μόνο για παιδιά με συγκεκριμένες κατηγορίες χαρακτηριστικών, αλλά με την εφαρμογή ενός ενιαίου συστήματος αναφορικά με την εκπαίδευση όλων των παιδιών.

Δ.13 [...] η προτεινόμενη νομοθεσία δίνει έμφαση στη «στήριξη» και όχι στην εκπαίδευση (σημειώνεται ακόμη ότι δεν δίνεται ορισμός της «στήριξης» ούτε τεκμηριώνεται η διασύνδεση της με την εκπαίδευση). Δεν αντανακλά την ενιαία εκπαίδευση ως ορίζεται στο σχετικό δίκαιο και τα Γενικά Σχόλια των Επιτροπών του ΟΗΕ.

Δ.14 [...] Με το προτεινόμενο «νέο σύστημα» οι διαχωριστικές δομές συντηρούνται και ενδυναμώνονται και παρότι μετονομάζονται και αποκτούν ένα πιο συμβατό με τις έννοιες της διαφοροποίησης, των προσαρμογών και της ενίσχυσης της τεχνογνωσίας χαρακτήρα, δεν παύουν όμως να είναι διαχωριστικές δομές και διαφορετικά περιβάλλοντα [...] Δηλαδή, σε αντίθεση προς τα άρθρα 3(1) και 4(1) του Νόμου 113(Ι)/1999, ενός Νόμου που αφορά στην ένταξη (integration), τα οποία καθόριζαν ότι μόνο κατ' εξαίρεση ένα παιδί με «ειδικές ανάγκες» φοιτά σε «ειδικό» (διαχωριστικό) πλαίσιο, σήμερα με τον προτεινόμενο Νόμο, χωρίς καμία δικλείδα ασφαλείας που να καθιστά εξαίρεση τον διαχωρισμό, δυνητικά κάθε παιδί, στη βάση της «ευαλωτότητας» του, όπως αυτή ορίζεται στο νομοσχέδιο, υπόκειται σε διαχωριστικό εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Δ15 [...] Ενόψει του διάχυτου διαχωρισμού που διέπει από την αρχή ως το τέλος το νέο σύστημα «ενιαίας εκπαίδευσης» που προτείνεται κατ' ισχυρισμών για συμμόρφωση με τις δύο διεθνείς Συμβάσεις και ενώ γίνεται λόγος για ενιαία εκπαίδευση (inclusive education), στην πραγματικότητα, αυτό που κατοχυρώνεται με τον νέο Νόμο είναι μία «καλύτερη ένταξη» (integration) με παράλληλη διατήρηση του διαχωρισμού (segregation).

Δ16 [...] Παρά το γεγονός ότι το Γραφείο (European Agency) υπέβαλε αναλυτικά σχόλια σε όλα τα στάδια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, εντούτοις, οι εν λόγω υποδείξεις δεν φαίνεται να λήφθηκαν σοβαρά υπόψη κατά τη σύνταξη της προτεινόμενης νομοθεσίας. Δυστυχώς, διαπιστώνω ότι τα προσχέδια της νομοθεσίας που προωθεί το ΥΠΠΑΝ δεν συνιστούν εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, καθότι δεν εισάγουν ουσιαστικές διαρθρωτικές αλλαγές, παρά μόνο συντηρούν τη φιλοσοφία και τον πυρήνα των υφιστάμενων δομών, με άλλο ενδεχομένως όνομα ή ορολογία.

Δ.17 [...] Θεωρώ προβληματική την αποσπασματική αναθεώρηση συγκεκριμένων Νόμων ή/και Κανονισμών, χωρίς όμως αυτές οι τροποποιήσεις να εντάσσονται σε ένα ενιαίο πλαίσιο προσέγγισης της εκπαίδευσης γενικά [...].

Δ.18 [...] Επομένως, η εισαγωγή ενός νέου νομοθετικού πλαισίου για την Ενιαία Εκπαίδευση απαιτεί μια οριζόντια αναθεώρηση και προσαρμογή όλων των Νόμων και Κανονισμών που διέπουν σήμερα ολόκληρο το εκπαιδευτικό σύστημα [...].

Δ.19 [...] Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι, οποιαδήποτε νομοθετική πρόταση προωθηθεί για την Ενιαία Εκπαίδευση δεν μπορεί να αποτελείται από αποσπασματικές αναφορές και «εποικοδομητικές ασάφειες», αλλά πρέπει να περιλαμβάνει σαφείς ρυθμίσεις και διατάξεις για την αποτελεσματική και υποχρεωτική τους εφαρμογή [...].

Δ.22 [...] Για να ληφθεί μία απόφαση αναφορικά με παιδί το οποίο εμπίπτει σε κατηγορία «ευάλωτης ομάδας» [...] χρειάζονται πολλαπλές ενέργειες μέσα από ένα σύστημα το οποίο εκ των πραγμάτων δεν δύναται να αποδώσει γοργές και δίκαιες διασφαλίσεις .... Τουναντίον, εάν η εστίαση ήταν στην παροχή κατάλληλων μέσων, προσαρμογών και μαθησιακών μεθόδων και προσβασιμότητας σε κάθε μαθητή με σκοπό τη φοίτησή του στη γενική τάξη (ενιαία εκπαίδευση), η διαδικασία θα απλοποιείτο.

Δ.23 [...] οι πλείστοι εκ των οποίων, ως αναφέρεται στους Κανονισμούς, δεν βρίσκονται ανάμεσα σε όσους θα εκπαιδευτούν, έχουν εξαιρετικά αμφίβολη σχέση με τα θέματα της ενιαίας εκπαίδευσης και επίσης θα κληθούν να αποφανθούν επί της εκπαίδευσης παιδιών [...]. Η παρείσφρηση δε, αλλότριων συμφερόντων, για οποιονδήποτε λόγο, πέραν της εξυπηρέτησης πρωταρχικά των συμφερόντων των παιδιών στη βάση των διεθνών Συμβάσεων, καθίσταται ένα εξαιρετικά πιθανό σενάριο.

Δ.25 [...] Περαιτέρω, στον Κανονισμό 26(2)(ε) γίνεται λόγος για υποχρέωση του γονέα να ανταποκριθεί θετικά στην απόφαση της Ομάδας Αξιολόγησης και Στήριξης, παρέχοντας πληροφορίες και στοιχεία που θεωρούνται απαραίτητα από αυτήν. Δεν διασφαλίζεται όμως ότι τηρούνται τα δικαιώματα του παιδιού (και των γονέων υπό το φως όμως της αρχής της διαφύλαξης τους συμφέροντος του παιδιού κατά προτεραιότητα) στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [...].

Δ.26 [...] Στον προτεινόμενο Νόμο δεν γίνεται καμία αναφορά σε απολυτήριο ή/και πιστοποιητικό φοίτησης στη βάση της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των παιδιών και της μη διάκρισης.

Δ.30 [...] Στη βάση των πιο πάνω παρατηρήσεων, είναι ευδιάκριτο ότι, **τα τελικά κείμενα, όπως διαμορφώθηκαν, δεν ανταποκρίνονται στα πρότυπα που καθόρισε ο ίδιος ο Φορέας που τα ετοίμασε.** Επισημαίνεται δε ότι, **το ΥΠΠΑΝ, παρότι ανέθεσε σε ανάδοχο Φορέα τη συγγραφή των κειμένων, εντούτοις δεν απαλλάσσεται από την ευθύνη συμμόρφωσης με τα διεθνή πρότυπα, αλλά αντίθετα, έχει την υποχρέωση να επαναξιολογήσει τη φιλοσοφία και το περιεχόμενο της προτεινόμενης νομοθεσίας, ώστε να διασφαλιστεί η συμβατότητα της με τις πρόνοιες της Σύμβασης, της ΣΔΑΑ, αλλά και με τις προδιαγραφές που έθεσαν οι αρμόδιες Επιτροπές των Ηνωμένων Εθνών** (βλ. Νομικό Πλαίσιο).

III. Προβλήματα με το θέμα του θεσμού των συνοδών:

Επιπλέον, ένα ζήτημα σοβαρό και επίκαιρο των ημερών, λόγω πολλών υποθέσεων που βλέπουν το φως της δημοσιότητας και που υποχρεώνει το κοινοβουλευτικό σώμα, το ΥΠΠΑΝ, αλλά και τους γονείς να δυσανασχετούν, είναι το θέμα των σχολικών συνοδών των παιδιών της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Το θέμα των σχολικών συνοδών είναι ένα επαναλαμβανόμενο θέμα το οποίο εξ όσων γνωρίζουμε απασχολεί εδώ και χρόνια την επιτροπή παιδείας της βουλής. Οι πρόσφατες Εγκύκλιοι του ΥΠΠΑΝ, ημερ.30.06.2021 και 02.09.2021 για το «Καθεστώς εργοδότησης σχολικών βοηθών/συνοδών παιδιών με ειδικές ανάγκες», επιβεβαιώνουν για ακόμα μία φορά πάγιες τακτικές οι οποίες προκαλούν δυσχέρεια και δεν λαμβάνουν καθόλου υπόψη

την Αρχή της Διασφάλισης του Συμφέροντος του Παιδιού, η οποία ορίζεται στο Άρθρο 2, της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και το Κράτος μας έχει κυρώσει.

Η Επίτροπος Προστασίας των δικαιωμάτων του Παιδιού (ΕΠΑΠ), αναφορικά με τις διαδικασίες και τις διοικητικές πρακτικές σε σχέση με την ανάθεση συνοδών σε παιδιά που λαμβάνουν Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, το 2018, έχει κοινοποιήσει, δημόσια και ειδικά προς το ΥΠΠΑΝ,

την επίσημη θέση της η οποία βρίσκεται στον ακόλουθο σύνδεσμο:
<http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/66AFB356734D9811C2258345003B49B7?OpenDocument>

Παρόλα αυτά, οι εν λόγω εγκύκλιοι του ΥΠΠΑΝ, τρία χρόνια αργότερα, είναι πασιφανές ότι δεν έχουν λάβει καθόλου υπόψη την θέση της ΕΠΔΠ και ειδικά τις εισηγήσεις της στην παράγραφο 5. Η εγκύκλιος ημερ.30.06.2021, προσπαθεί να διασφαλίσει όλα τα εργασιακά δικαιώματα των συνοδών, χωρίς να ενδιαφέρεται το παραμικρό για τη Διασφάλιση του Συμφέροντος του Παιδιού και τα δικαιώματα των παιδιών, γονέων και κηδεμόνων γενικότερα.

Ένα παράδειγμα, που αποδεικνύει την πιο πάνω διαπίστωση είναι, ότι πουθενά δεν υποδεικνύεται, ότι στην κάθε πρόσληψη για σχολικό συνοδό, είναι αδήριτη ανάγκη να συνεδριάζει η επιτροπή πρόσληψης, όπου θα λαμβάνει μέρος ο γονέας ή ο κηδεμόνας του παιδιού με ουσιαστικό ρόλο στην απόφαση που θα παρθεί. Αντίθετα, όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, σε πολλές περιπτώσεις, ειδικά όταν το παιδί αλλάζει βαθμίδα, η υφιστάμενη συνοδός του παιδιού θα αντικατασταθεί από ένα άλλο άτομο που δεν γνωρίζει ή/και δεν μπορεί να διαχειριστεί τις εξειδικευμένες ανάγκες του.

Επίσης, στο έντυπο πρόσληψης ή/και αξιολόγησης της/του συνοδού, δεν υπάρχει οποιοδήποτε σημείο το οποίο να διασφαλίζει, ότι το εν λόγω άτομο έχει τις κατάλληλες γνώσεις/δεξιότητες (π.χ. γνώση νοηματικής γλώσσας, υποστηρικτικής τεχνολογίας, διαχείρισης συμπεριφοράς κ.α.), ώστε να ανταποκριθεί στις αξιολογημένες ανάγκες και χαρακτηριστικά του παιδιού. Αντίθετα, αξιολογείται αν έχει ενθουσιασμό, σέβεται κ.α.

Ένα άλλο σοβαρό ζήτημα το οποίο οφείλουμε να φέρουμε επίσημα στην αντίληψη σας, είναι το γεγονός ότι η σημερινή διαδικασία πρόσληψης σχολικών συνοδών, **ουσιαστικά είναι παράνομη. Ποτέ δεν δόθηκε εξουσιοδότηση εκ μέρους του Υπουργικού Συμβουλίου να γίνονται προσλήψεις για συνοδούς προς κάλυψη αναγκών σε ειδικές μονάδες ή στήριξη μαθητών που λαμβάνουν εκπαίδευση σε κανονική τάξη.** Στην νομοθεσία 113(i)1999, στο ΜΕΡΟΣ V ΠΑΡΟΧΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 17, στην υποπαράγραφο 2 αναφέρει ότι [...] «Το Υπουργικό Συμβούλιο μεριμνά (α) Για την πρόσληψη του αναγκαίου επιστημονικού και άλλου προσωπικού». Η παρανομία σε σχέση με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου 77.128 πρόσκειται στο γεγονός, ότι το Υπουργικό Συμβούλιο δεν μπορούσε ποτέ με απόφαση

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ
ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΓΚΑΛΙΑ ΕΛΠΙΔΑΣ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΛΥΣΕΙΣ

του να αναθέσει την εξουσία ή αρμοδιότητα πρόσληψης σχολικών συνοδών προς στις σχολικές εφορείες, αφού η νομοθεσία περί σχολικών εφορειών 108(I)1997 προνοεί ότι μία τέτοια ανάθεση γίνεται μόνο με νόμο είτε με κανονισμούς. Προς διερεύνηση του θέματος αυτού, καλούμε το Υπουργείο σας όπως ζητήσει γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας της Κύπρου για επιβεβαίωση.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

I. Εισηγήσεις για την υφιστάμενη νομοθεσία Ειδικής Εκπαίδευσης:

Εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας μέχρι τη δημιουργία κοινά αποδεκτής νομοθεσίας Ενιαίας Εκπαίδευσης και έλεγχο από την Βουλή των όσων στρεβλώσεων αναφέραμε. Να γίνει τροποποίηση της νομοθεσίας ούτως ώστε να καθοριστεί τί εννοούμε εξαιρετικές περιπτώσεις, και να υπάρχει έλεγχος, εάν έχουν πρώτα δοθεί όλες οι εύλογες προσαρμογές προς το παιδί (συνοδός, τεχνολογικός εξοπλισμός, διαφοροποιημένο υλικό, διαφοροποιημένα εξεταστικά δοκίμια κτλ) μέσα στην γενική τάξη και μόνο εφόσον όλα αυτά έχουν δοθεί και εφόσον αποδειχθεί πέραν πάσης αμφιβολίας ότι το παιδί δεν μπορεί να ανταποκριθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία, κατόπιν της συγκατάθεσης του γονέα και των ειδικών να αποκλείεται ένα παιδί από την γενική τάξη.

II. Εισηγήσεις για την αναμενόμενη νομοθεσία Ενιαίας Εκπαίδευσης:

Να απορριφθεί η φιλοσοφία δημιουργίας ξεχωριστής νομοθεσίας Ενιαίας Εκπαίδευσης και να δημιουργηθεί ΜΙΑ ενιαία νομοθεσία Ενιαίας Εκπαίδευσης η οποία θα καλύπτει όλες τις παραμέτρους που έχουν εντοπιστεί από την Επίτροπο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, σε απόλυτη εναρμόνιση με τις διεθνείς συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων του δικαιωμάτων του παιδιού και των ΑμεΑ που η Κύπρος υπέγραψε. Μόνο μία τέτοια προσέγγιση μπορεί να καλύψει όλα τα παιδιά στην εκπαίδευση ΑμεΑ και μη ανάλογα με τις μαθησιακές δυσκολίες τους και τις εύλογες προσαρμογές που μπορεί να χρειάζονται. Εν κατακλείδι θα αντικαθιστά όλες τις νομοθεσίες εκπαίδευσης και οτιδήποτε άλλη κατεύθυνση, αποτελεί εκ γενετής προβληματική προσέγγιση.

III. Εισηγήσεις για το θέμα της εργοδότησης και την νομοθεσία των συνοδών:

Το ΥΠΠΑΝ μέχρι να εκπονηθεί κατάλληλο νομικό πλαίσιο, πρέπει να αναλάβει τις υποχρεώσεις του απέναντι στον θεσμό εργοδότησης των σχολικών βοηθών/συνοδών ως παροχή προς το παιδί και όχι του σχολείου, απαιτώντας το ίδιο, μέσω των αποφάσεων των Επαρχιακών Επιτροπών. Αρμοδιότητα της κάθε σχολικής συνοδού είναι να εξυπηρετεί τις εξατομικευμένες ανάγκες του μαθητή για τη διασφάλιση της θετικής του εξέλιξης σε όλους τους τομείς.

Η συνοδός πρέπει να είναι σταθερή και να τυγχάνει της έγκρισης του παιδιού και των γονέων του. Σε καμία περίπτωση, η συνοδός δεν πρέπει να αποκλείεται από το να είναι αποκλειστική - ατομική, εκεί και όπου χρειάζεται, ανεξάρτητα από το πλαίσιο φοίτησης (π.χ. ειδικές μονάδες).

Για να διασφαλίζεται το καλώς νοούμενο συμφέρον του παιδιού και να τηρείται πλήρως η νομοθεσία Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Ν113(Ι)1999 και των σχετικών Κανονισμών της, οι Επαρχιακές Επιτροπές πρέπει να συμπληρώνουν την σχετική έκθεση του κανονισμού 13, αναφέροντας ξεκάθαρα αν το παιδί χρειάζεται σύνοδο, πόσες ώρες τον χρειάζεται, γιατί τον χρειάζεται, τι γνώσεις και ικανότητες απαιτούνται ώστε να καλύπτονται οι πιστοποιημένες αξιολογημένες ανάγκες του παιδιού και η ασφάλεια του.

Νόμοι ΑμεΑ για Φροντίδα:

Ν. 127(Ι)/2000: ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Ν. 109(Ι)/2014: ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΤΟΥ 2014

Κ.Δ.Π. 339/2014: ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΝΟΜΟΥ (ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΕΓΑΣΗΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 2014

Κ.Δ.Π. 340/2014: ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΝΟΜΟΥ (ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ)

Κ.Δ.Π. 365/2017: ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΝΟΜΟΙ 2014-2017. (Διάταγμα δυνάμει του άρθρου 36(1)(ε))

Η νομοθεσία σε θέματα φροντίδας, έχει αλλάξει αλλά όχι ικανοποιητικά, με την εισαγωγή της νομοθεσίας ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος ΕΕΕ και των σχετικών κανονισμών της, η οποία ουσιαστικά δημιουργεί και επιβάλλει κατηγοριοποίηση της αναπηρίας, με αποτέλεσμα

να αποκλείονται παιδιά και ενήλικες με αναπηρίες από οποιαδήποτε οικονομική βοήθεια. Το οποιοδήποτε αναπηρικό επίδομα, ουσιαστικά δεν έπρεπε να έγκειται κάτω από την νομοθεσία του ΕΕΕ η οποία θεσπίζει αυστηρά οικονομικά κριτήρια για να δίνεται στήριξη.

Εκ μέρους του κράτους, υπεύθυνο Υπουργείο για κάλυψη των αναγκών φροντίδας των ΑμεΑ, είναι το Υπουργείο Εργασίας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο παράγει το έργο του με συντονισμό κυρίως των ακόλουθων τμημάτων του:

- **Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ).**
- **Υπηρεσίες κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ).**

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του **ΤΚΕΑΑ**, η κοινωνική ενσωμάτωση ενός ατόμου με αναπηρία απαιτεί μια σειρά από παρεμβάσεις στήριξης του. Απαιτεί πρώτα-πρώτα την αξιολόγηση της κατάστασης του, των αναγκών του και των δυνατοτήτων του, στη συνέχεια τη διασφάλιση της ανεξάρτητης διαβίωσης του και προσβασιμότητας του στην κοινωνία, τον εφοδιασμό του με την κατάλληλη για τις δυνατότητες του εκπαίδευση, κατάρτιση και απασχόληση, την παροχή τεχνικών και άλλων διευκολύνσεων, τη στήριξη του για τον προσωπικό επαναπροσδιορισμό και ανάπτυξη του και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής του. Για αυτό και το Τμήμα αυτό έχει κα την ευθύνη της αξιολόγησης του επιπέδου αναπηρίας του κάθε ΑμεΑ όπως και της αξιολόγησης των αναγκών του. Οι αξιολογήσεις αυτές καταλήγουν στην έγκριση κάποιου ποσού το οποίο συνήθως δεν είναι ικανοποιητικό. Ενώ για πολλά χρόνια άτομα ΑμεΑ ταλαιπωρούνταν με επαναλαμβανόμενες αχρείαστες αξιολογήσεις από απρόσωπες επιτροπές, στις 13/01/2022, έγινε επιτέλους νομοθετική αλλαγή, ούτως ώστε σε περίπτωση ατόμου με αναπηρία που κατά την πρώτη αξιολόγηση από την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αναπηρίας έχει πιστοποιηθεί με μόνιμη ή μη αναστρέψιμη αναπηρία χωρίς τη δυνατότητα αποκατάστασης ή βελτίωσης, να μην καλείται σε μεταγενέστερο χρόνο για επαναξιολόγηση. Τα άτομα της επιτροπής αξιολόγησης υποχρεούνται πλέον να δηλώνουν ποιοι είναι. Ο λόγος που γίνεται ειδική αναφορά σε αυτή την θετική εξέλιξη είναι για να τονισθεί το γεγονός, ότι ακόμη και θέματα που άπτονται της κοινής λογικής για ορθότερη και πιο ανθρώπινη διαχείριση των ΑμεΑ, εντούτοις για χρόνια πρέπει να ταλαιπωρούνται, μέχρι επιτέλους να ασχοληθεί η νομοθετική αρχή και να επιφέρει διόρθωση.

Τα συνηθισμένα προβλήματα που παρατηρούνται σε σχέση με την επίσημη διαδικασία αξιολόγησης των ΑμεΑ είναι:

- Τα αιτήματα για αξιολόγηση αργούν εξαιρετικά να εξεταστούν.
- Οι αξιολογήσεις όταν τελικά γίνουν, είναι πολύ μικρής χρονικής διάρκειας (20 λεπτά με μία ώρα το μέγιστο) με αποτέλεσμα να μην είναι αντικειμενικές.
- Μη παροχή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (Ε.Ε.Ε.) σε παιδιά με αναπηρία, στις περιπτώσεις όπου η αναπηρία τους πιστοποιείται από την αρμόδια Αρχή ως ήπια ή μέτρια.
- Τα ποσά ξεκινούν συνήθως από πολύ χαμηλά και μη αποδεκτά επίπεδα για να είναι αποτελεσματικά. Χρειάζεται σειρά χρονοβόρων ενστάσεων για να δοθούν. Σημειώνεται ότι βάσει της νομοθεσίας, για αναπηρίες οι οποίες είναι πολύ σοβαρές, δεν υπάρχει περιορισμός στο ύψος του ποσού.
- Οι ενστάσεις για να εξεταστούν αργούν πάρα πολύ και η υποχρέωση του κράτους σύμφωνα με το σύνταγμα να απαντά εντός 30 ημερών παραγνωρίζεται προκλητικά.
- Σε περίπτωση που το ΑμεΑ συζεί με την οικογένεια του, το όποιο ποσό του εγκριθεί περνά για τελική έγκριση από την λεγόμενη Επιτροπή Επιδομάτων η οποία ειδικά στην περίπτωση φροντίδας για καθαριότητα και παροχή γεύματος, απλά το διαιρεί με τα άτομα της οικογένειας στο σπίτι. Η επιτροπή αυτή το πράττει χρησιμοποιώντας της πρόφαση, ότι ο φροντιστής καθαριστής που εργάζεται στο σπίτι του ΑμεΑ από τις υπηρεσίες που προσφέρει, επωφελούνται όλα τα μέλη της οικογένειας. Π.Χ εξαμελής οικογένεια με άτομο ΑμεΑ που έλαβε έγκριση φροντίδας €150/μήνα θα λάβει €25/μήνα. Η διαδικασία αυτή δεν είναι ορθή αφού γίνεται ως αν και τα άλλα μέλη της οικογενειακής μονάδας ζήτησαν και αυτά φροντίδα, που πρέπει να την χρεωθούν εις βάρος του ΑμεΑ στο σπίτι τους.
- Άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου ή χωρίς στήριξη δεν μπορούν καν να ακολουθήσουν τις αναγκαίες διαδικασίες προς στήριξη του συμφέροντος τους.
- Επειδή η πιο γνωστή αναπηρία είναι η κινητική παρατηρούνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος έτοιμα πακέτα παροχών για τους κινητικά ανάπηρους, ενώ κατά διάκριση δεν παρέχονται ανάλογες παροχές στις υπόλοιπες κατηγορίες αναπήρων. Ένα από τα πολλά τρανταχτά παραδείγματα είναι το επίδομα διακίνησης όπου θεωρείται ως

αυτονόητο για τους κινητικά ανάπηρους αλλά ανάγκες για διακίνηση με χρήση υπηρεσιών όπως ταξί επί πληρωμή ή ειδικό όχημα που έχουν και άλλες αναπηρίες όπως π.χ οι αυτιστικοί, το σύνδρομο down και πολλοί άλλοι, παραγνωρίζονται.

- Πέραν των φροντιστών για σκοπούς καθαριότητας οι οποίοι καλύπτονται με σχετικά ποσά με υπηρεσίες που παρέχονται κυρίως από αλλοδαπούς, τα επιδόματα δεν λαμβάνουν υπόψη τους ανάγκες εξειδικευμένης φροντίδας για αναπηρίες που έχουν ιδιαιτερότητες που απαιτούν εξειδικευμένους διπλωματούχους φροντιστές, όπως ο π.χ ο αυτισμός.
- Οι διαθέσιμοι φροντιστές σε γενικές γραμμές είναι αυτοεργοδοτούμενοι, δεν είναι υποχρεωμένοι να αναλάβουν αδιάκριτα όλες τις περιπτώσεις αναπήρων, με αποτέλεσμα ανάπηροι που είναι δύσκολες περιπτώσεις απαιτούν να πληρώνουν πολύ ψηλότερα ποσά για να πείσουν κάποιο φροντιστή να ασχοληθεί, αλλά η ανάλογη έγκριση ποσού προς κάλυψη δεν δίνεται.

Το όποιο επίδομα τελικά δοθεί είναι κάτω από την διαχείριση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ).

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα των ΥΚΕ, μεταξύ των καθηκόντων τους είναι η διασφάλιση προστασίας και φροντίδας παιδιών και άλλων ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Το πρόβλημα των υπηρεσιών αυτών είναι ότι είναι εξαιρετικά υποστελεχωμένες τουλάχιστον για να παρακολουθούν κατάλληλα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να υποβάλουν τεκμηριωμένες εισηγήσεις για φροντίδα όπου χρειάζεται. Εκ των πραγμάτων, περιορίζονται κυρίως στο να παραλαμβάνουν και να διεκπεραιώνουν τις διαδικασίες για τα ήδη εγκεκριμένα επιδόματα του ΤΚΕΑΑ. Επίσης είναι γεγονός ότι αιτητές πολιτικού ασύλου και αλλοδαποί στην χώρα μας που απαιτούν στήριξη μέσω του τμήματος, το έχουν επιφορτίσει σε σημείο που τα ΑμεΑ αντιμετωπίζονται πυροσβεστικά ή τουλάχιστον διεκπαιρευτικά.

Εύστοχο παράδειγμα στρέβλωσης στην νομοθεσία με μοναδικό σκοπό την ολιστική αποκοπή κονδυλίων, αποτελεί η μη παροχή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (Ε.Ε.Ε.) σε παιδιά με αναπηρία, στις περιπτώσεις όπου η αναπηρία τους πιστοποιείται από την αρμόδια Αρχή ως ήπια ή μέτρια. Σχετικό πόρισμα της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού στον

πιο κάτω σύνδεσμο, δεικνύει το ασυμβίβαστο του νόμου και του τρόπου λειτουργίας του σε σχέση με τα δικαιώματα των παιδιών ΑμεΑ.

[Εργαλεία για επαγγελματίες - Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού \(childcom.org.cy\)](http://www.childcom.org.cy)

<http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/F8C9A7F3A19EBA0CC22582D3003A7ECD?OpenDocument>

Γενικά εκθέσεις και παρεμβάσεις των επιτροπών σε θέματα φροντίδας υπάρχουν πάρα πολλές και δεικνύουν με πολύ σαφή τρόπο το πως παραβιάζονται τα δικαιώματα των ΑμεΑ σε θέματα φροντίδας και τι ενέργειες πρέπει να γίνουν ούτως ώστε να αποκατασταθούν. Π.χ Όσον αφορά την καθυστέρηση στην εξέταση των αιτημάτων για ΕΕΕ παιδιών ΑμεΑ σχετική έκθεση της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του παιδιού στον σύνδεσμο:

[Εργαλεία για επαγγελματίες - Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού \(childcom.org.cy\)](http://www.childcom.org.cy)

<http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/BD4F429EB95F6F76C22582D3003A7EB5?OpenDocument> μεταξύ πολλών άλλων που καταγράφονται διαπιστώνει:

Απαιτούνται ενέργειες οι οποίες θα διασφαλίσουν ότι η συγκεκριμένη κοινωνική πρόνοια είναι προσβάσιμη προς τα παιδιά με αναπηρία, παρέχεται με φιλικό τρόπο προς το παιδί και τους φροντιστές του και δε συμβάλλει στην απώλεια δικαιώματος των παιδιών για επαρκές βιοτικό επίπεδο, αντιθέτως, τα προστατεύει από επιζήμια επίδραση ανεπαρκών συνθηκών διαβίωσης.

Εκθέσεις σε θέματα καταπάτησης του δικαιώματος φροντίδας και σε σχέση με τα προβλήματα που έχουν αναφερθεί πιο πάνω, υπάρχουν πολλές διαθέσιμες στις ιστοσελίδες των Επιτροπών Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού και της Επιτροπής Διοικήσεως.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ:

Οι εκθέσεις όπως και οι παρεμβάσεις, της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού και της Επιτροπής Διοικήσεως και Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, περιέχουν απόλυτα τεκμηριωμένα το πως η Κ.Δ. παρανομεί σε θέματα Ειδικής Εκπαίδευσης και φροντίδας για ΑμεΑ. Οι εκθέσεις αυτές διατίθενται στις ιστοσελίδες των Επιτροπών στους ακόλουθους συνδέσμους:

Εκθέσεις/Παρεμβάσεις Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:

http://www.ombudsman.gov.cy/ombudsman/ombudsman.nsf/index_new/index_new?openform#

Εκθέσεις / Παρεμβάσεις Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού:

http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/DMLpapers_gr/DMLpapers_gr?OpenDocument&epismes-theseis-ektheseis-porismata-tis-epitropou

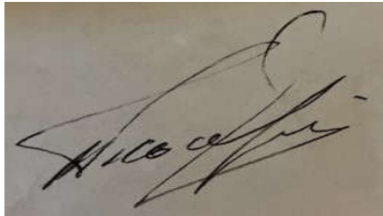
Αγαπητοί, το κάθε κόμμα, που επιθυμεί να επιφέρει θετική αλλαγή όσον αφορά τα θέματα Ειδικής Εκπαίδευσης και φροντίδας των ΑμεΑ, χωρίς να παραγνωρίζει την ανάγκη προφορικής ή και γραπτής παράθεσης των προβλημάτων ενώπιον του από τα ΑμεΑ που επηρεάζονται, μπορεί και κατ' ακρίβεια επιβάλλεται να μελετήσει τις λεπτομέρειες των εκθέσεων και των τοποθετήσεων των Επιτρόπων που αναφέρθηκαν. Επιβάλλεται επιπλέον να ενισχυθούν από τα κόμματα, η δημόσια κατακραυγή και τα ατομικά παράπονα ατόμων ΑμεΑ σε θέματα μη εφαρμογής ή μη εναρμόνισης των νόμων με διεθνείς συμβάσεις που δεν λύνονται. Δεν είναι τυχαίο που τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, καταλήγουν ως μέσα δημόσιας καταγγελίας για τα τόσα προβλήματα που μένουν άλυτα. Δεν είναι τυχαίο που πολλές φορές άτομα ευάλωτα και ειδικά ΑμεΑ γίνονται θύματα εγκλήματος, με τόσες θλιβερές ιστορίες ντροπής να επαναλαμβάνονται αλύπητα.

Το θέμα που πρέπει να απασχολεί το κάθε υγιές πολιτικό σύστημα, δεν πρέπει να είναι το πως να απορροφά τα διάφορα προβλήματα των ΑμεΑ, με τρόπο που το άκουσμα τους να έχει τον λιγότερο πολιτικό αντίκτυπο. Αυτή είναι τακτική προς αποφυγή, που σε πολλές περιπτώσεις την διαπιστώνουμε σήμερα. Για αυτό σας παρακαλούμε θερμά για χάριν της κοινωνίας που δεν επιλέγει η ίδια ποιος θα είναι το επόμενο ΑμεΑ, να ασχοληθείτε διεξοδικά και επιστημονικά στα πιο πάνω θέματα και εμείς καταλυτικά θα είμαστε δίπλα σας.

Με εκτίμηση,

1. Πρόεδρος Συνδέσμου Στήριξης Ατόμων
με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής
με/χωρίς Υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ) Κύπρου
Τηλ.: 99 416496,

2. Γιούλα Πιτσιάλη,
Πρόεδρος Αγκαλιάς Ελπίδας
Παγκύπρια Οργάνωση Γονέων και Φίλων Παιδιών
με Εγκεφαλικές και άλλες Παραλύσεις
Τηλ.: 99 618187,

3. Στυλιανός Θεοδώρου
Πρόεδρος Παγκύπριου Συνδέσμου Σύνδρομο Ντάουν
Τηλ.: 99 484059,

Στέλιος

4. Στέλιος Ασπρόφτας

Πρόεδρος Σύνδεσμου συγγενών και φίλων ατόμων με αυτισμό «Μαζί»

Τηλ. 99436892,

Τασουλά Γεωργιάδου

5. Τασούλα Γεωργιάδου

Πρόεδρος Παγκύπριου Συνδέσμου για Άτομα με Αυτισμό

Τηλ.: 99 428000.